

Juanito Sasiain Sasiain

*Amasa-
Villabona,
Gipuzkoa
(1939)*

Aurkibidea

Biografia

Igarategitxiki baserrian jaioa, Amasan. Aita bertakoa zuen, eta ama Irurako Txorrabide baserrikoa. Lau senidetan gazteena, baserrian lanean aritu izan da beti. Bost behi zituzten etxean, eta haiek gobernatzen nola aritzen zen kontatu digu batik bat.

Zintak

VIL-012

- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artetxe, Miren
- **Data**: 2011-08-18
- **Iraupena**: 56 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Gaston Balerdi, Izaskun

Pasarteak

1. Baserriko lanak

- **Erref**: VIL-012/002
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:02:30. **Bukatu**: 00:04:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Baserritik bizi ziren. Behiek emandako esnea saltzen ateratzen zuten bizimodua. Baserriko lanak nolakoak ziren kontatzen du: behiak gobernatu, soroa, belarra, etab.

2. Zelaiak etxetik urrun

- **Erref**: VIL-012/003
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:04:47. **Bukatu**: 00:06:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Zelaiak etxetik urrun egoten ziren normalean. Goizean goiz abiatzen ziren beharrezko erreminta eta jakiak gainean zituztela. Gaur egun sobera dagoen arren, asko estimatzen zen belarra garai hartan.

3. Almitza eta pagotxa

- **Erref**: VIL-012/004
- **Iraupena**: 0:02:33. **Hasi**: 00:06:27. **Bukatu**: 00:09:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Almitza zen orduan ugariena. Belar ona lortzeko zelaiak zaindu egin behar izaten zirela dio. Pagotxa ere estimatua zen ganaduarentzat. Esne hobia ematen zutela dio. Igitaiaekin moztzen zuten eta gordinik, lehortu gabe, ematen zitzaion ganaduari.

4. Belarraren inguruko lanak

- **Erref**: VIL-012/005

- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 00:09:00. **Bukatu:** 00:13:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Segarekin mozten zuten belarra. Gaur egungo makinekin baino denbora gehiago behar izaten zuten. Baserri bakoitzak bere sailak izaten zituen. Belarra moztu ondoren lehortu egin behar izaten zen. Uztailetik irailera egiten zen. Euriak bustitako belarra belztu egiten omen da behiek hura ez zuten gustuko. Garraiatzeko behiak eta lera erabiltzen ziren. Hura deskribatzen du. Etxe-ordekoan gordetzen zuten belar lehorra.

5. Behiak ahalik eta ondoen zaintzea

- **Erref:** VIL-012/007
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:15:33. **Bukatu:** 00:18:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:

Behiak elikatzeko belarra, arbia, pagotxa eta pentsua erabiltzen zen. Azpiak egiteko, garoa eta orbela. Egunero aldatzen zitzaizkien azpiak soroan botatzeko erabiltzen ziren.

6. Orduko behiek 20 litro esne egunean

- **Erref:** VIL-012/008
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:18:33. **Bukatu:** 00:20:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Garai hartan hogeit hamar litro esne ematen zituen behi batek. Gaur egun bikoitzera hel daitezkeela dio. Behi arrazak ere badu zerikusia emandako esne kopuruarekin. Esnea emateaz aparte, baserriko lanak egiteko ere balio zuten behiek.

7. Abereen gaitzak etxean sendatu

- **Erref:** VIL-012/009
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:20:28. **Bukatu:** 00:23:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Abereen gaixotasun desberdinak etxean sendatzen saiatzen ziren lehendabizi. Errapeetako mina nola sendatzen zen kontatzen du. Behia galduko balitz, baserri desberdinen artean sortutako elkarreak ordaintzen zuen honen balioa. Ermandadea esaten zitzaion elkarre horri. Nola antolatzen zen kontatzen du.

8. Ermandadea

- **Erref:** VIL-012/011
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:23:35. **Bukatu:** 00:25:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Ermandadearen funtzionatzeko modua kontatzen du. Urtean kuota bat ordaindu behar izaten zen eta baita txekor bat jaiotzen zen bakoitzeko ere. Ermandadean bi arduradun zeuden. Hauen funtzioa azaltzen du. Liskarrak ere izaten ziren tarteka.

9. Etxe-erre batza

- **Erref:** VIL-012/012
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:25:40. **Bukatu:** 00:27:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

Amasako baserritarrek ere bazuten etxe-erre batza. Honen funtzionatzeko modua kontatzen du Juanitok.

10. Argindarra

- **Erref:** VIL-012/016
- **Iraupena:** 0:02:38. **Hasi:** 00:31:53. **Bukatu:** 00:34:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Nahiz eta askotan gabe geratzen ziren, betidanik ezagutu izan du argindarra baserrian. Kandela eta kinkeak erabiltzen ziren honek kale egiten zuenean.

11. Iturriko ura etxerako

- **Erref:** VIL-012/017
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:34:31. **Bukatu:** 00:36:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Etxe aurrean zuten iturriko ura erabiltzen zuten etxerako. Gertu zutelako zorteko ziren. Auzotar ugari etortzen ziren bertara uretara. Lixiba egitera errekarra edo labaderora joan behar izaten zuten etxeakoandreek. 83. urteko uholdeaz geroztik ezin da errekarra jaitsi.

12. Orduko janzkera

- **Erref:** VIL-012/018
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:36:36. **Bukatu:** 00:38:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu

Laburpena:

Soinean zuten arroparekin pasatzen zuten aste osoa. Arropak ez ziren hainbeste garbitzen. Gomazko abarkak erabiltzen zituzten uda nahiz negu. Jai egunetarako beste arropa batzuk izaten zituzten.

13. Pilotan eta "buleketan"

- **Erref:** VIL-012/019
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:38:48. **Bukatu:** 00:41:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Kaminoan kotxerik ez zebilenez, pilotan ibiltzen ziren jolasean. Orduko jolasei buruz ari da: "buleketan" nola jolasten den azaltzen du.

14. Eskolara neguan eta euria zen egunetan

- **Erref:** VIL-012/021
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:42:40. **Bukatu:** 00:44:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Baserrian lanik bazen, ez ziren eskolara joaten. Itzain lanetan lagundu behar izaten zuen gehienetan.

15. Erdaraz hitzegiteko komeriak

- **Erref:** VIL-012/022
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:44:32. **Bukatu:** 00:45:41

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Erdaraz izaten ziren eskolak. Soldaduskara joan zenean ere nahikoa komeria pasa zuen erdaraz ez zekielako. Villabonan garai hartan ez zegoen erdaraz hitz egiten zuen kanpoko biztanlerik.

16. "Kastellanoak" etorri zirenean

- **Erref:** VIL-012/024
- **Iraupena:** 0:03:08. **Hasi:** 00:47:22. **Bukatu:** 00:50:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Gaztela aldetik Villabonara jendea etortzen hasi zenean herritarrak ez ziren oso konforma agertu. Hasiera batean, behargin asko behar izaten ziren lantegietan eta jende asko etorri zen kanpotik. Gazteleraz hitz egiteko komeriak izaten zituzten Villabonako bizilagunek.

17. Bertako euskara

- **Erref:** VIL-012/026
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:51:36. **Bukatu:** 00:54:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Telebista
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

<p>Amasatik Villabonara hitz egiten den euskara ez da oso desberdina. Tolosakoarekin ere ez dauka alde handiegia. Euskara batua ulertzeko arazoak izaten zituen hasieran. Telebistako esatarien euskara batuaren inguruko anekdota.</p>

Transkripzioa

- Ze galdetu nahi nizun... euskerana ta...hemen nola punta batetik bestea kanbiatu iten dan hitz egiteko era ta...
 - Bai.
 - Hemen Amasatik Villabona kanbiatze alda hizkera?
 - Bah... ez. Oain, batua... euskara batua atea da ta hoi batzuk ikasi in due. Ta gu...lengo zea... esango nuke hitz batzuk hartuta dazkau batuanak baiño...gutxi. Oain batzuk... batua gehio hitz egiten due ta... Ni askotan...askotan akordatu izandu naiz [...] idatzi igual [...] ta ze... hor... ze esan nahi du idatziak? Eta zea, oan bai, oan badakit, irakurrita. Idatzizko [...] irakurri, letu. Aurrenetikan, ze esan nahi du hitzak? Holako zeak bai! Ta batzuk, noski, gehiegi hitz egiten due holakua, kanbiatu... hoixe.

Gañontzian...

- Ta television aitzen dezuenean, entenditzeko moun bai?
- Telebixiyun ta...hor...pelotan ta Eguskitza ta Joxean Tolosa ta ibiltzen dia ta “a dos jaun andre, a dos ta a dos” esaten dittuenian aurrenetikan “zer da hoi?” ta oan biak igual, san nahi du, oseake enpate.
- Ta “punta laster” ta...
- “Punta laster” ta bai holakuak bai! Holakuak, hoik, hoik ateatakuak dia! Hoik ateata ez dakit... zeñek ateatakuak izango dian baiño...! Hoik esaten dute behintzat! Aurrenetik “punta laster” ta...
- Ta telediariok eta aitutakon, entenditzeko moun bai?
- Telediarioei eta nik ez diet holako kaso haundiyik iten telediarioei ta hoidi eh! Nik telebisiyuan...pelotako partiduk o hola baldin bada ta bai gustatzen zait [...] kustia ta, baiño gainontzean ni oso...oso antiguala naiz eh! Telebisiyua ta txoakeyak ta... batez! Ez diot holako kaso haundiyik iten. Aitzen eoten naiz baiñon... holako zea haundirik ez.
- Ta geo euskeran kontua dala ta... hemendik Tolosa’re kanbiatze al da?
- Gutxi! Ya pixka bat hor... Alegia aldea ta pixkat gora aldea hasi ezkeo pixka bat geixio igual baiño... [...] Tolosa... ez daka asko kanbiatzen.
- Esaten baitue Tolosako hizkera dala polittena ta garbiña ta...?
- Bai?
- Ez al due esaten?
- Ez dakit ba... hemendik Tolosa ez da asko...nei ez zait iruitzen behintzat!
- Tolosaldekua behintzat...hemen ingurukua ote dan hola...euskeraik garbiña ta polittena ta... ez al dezu beñe aitu hoi?
- Ez det aittu beñe...

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-12-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com